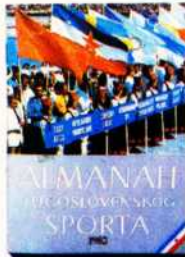

8	a8	b8	c8	d8	e8	f8	g8	h8
7	a7	b7	c7	d7	e7	f7	g7	h7
6	a6	b6	c6	d6	e6	f6	g6	h6
5	a5	b5	c5	d5	e5	f5	g5	h5
4	a4	b4	c4	d4	e4	f4	g4	h4
3	a3	b3	c3	d3	e3	f3	g3	h3
2	a2	b2	c2	d2	e2	f2	g2	h2
1	a1	b1	c1	d1	e1	f1	g1	h1
	a	b	c	d	e	f	g	h

ALGEBARSKA
NOTACIJAALMANAH JUGOSLOVENSKOG
SPORTAALLGAIEROV
GAMBIT

Anonima Lombarda Fabbrica Automobili i inž. i konstrukturu Niccolio Romeo; jedan od najpoznatijih proizvođača sp. i trkačkih automobila. Prvi GP automobil izrađen je 1914. A. Ascari osvojio je na A. R. 1924 GP Evrope u Lyonu, a 1931 G. Campari i T. Nuvolari osvojili su GP Evrope u Monzi i prekinuli dominaciju Bugattija. Na A. R. 1932 su osvojili GP Italije, Francuske i Njemačke. N. Farina 1950 i J. M. Fangio 1951 su na A. R. tipa 158 i 159 osvojili dva prva službena PS trkačkih automobila formule 1 i 9 pobjeda na GP utrka. God. 1951 tvornica A. R. povukla se iz utrka formule 1, a vratila se 1979. A. R. je 1975 i 1977 osvojio PS tvornica u maratonskim utrkama, u kategoriji sport, te ukupno 8 pobjeda na Targa Florio.

alfabet ICAO, međ. način sricanja slova (preuzet iz engl.) u zrakoplovstvu radi lakšega i razumljivijeg sporazumijevanja radio-vezom između posade zrakoplova i kontrole letenja: A = Alfa, B = Bravo, C = Charlie, D = Delta, E = Echo, F = Foxtrot, G = Golf, H = Hotel, I = Indian, J = Juliet, K = Kilo, L = Lima, M = Mike, N = November, O = Oscar, P = Papa, Q = Quebec, R = Romeo, S = Sierra, T = Tango, U = Uniform, V = Victor, W = Whiskey, X = X-ray, Y = Yankee, Z = Zulu.

algebarska notacija, šah: način zapisivanja poteza, pozicija i partija. Upotrebljava se u svim zemljama osim u SAD, V. Britaniji i Španjolskoj, gdje se koristi deskriptivna notacija. Uveli su je Arapi u IX i X st., a u Evropi se primjenjuje od XVIII st. Odlukom FIDE, na kongresu održanom 1976 u Haifi, na službenim se natjecanjima od 1. 1. 1981 mora upotrebljavati samo a, n. Pravila notacije: 1) svaka figura označena je velikim početnim slovom imena, npr.: K = kralj, D = dama, T = top, L = lovac, S = skakač; 2) igrač ima pravo da za oznaku figure upotrijebi početno slovo imena figure na jeziku svoje zemlje; 3) pješaci nemaju posebne oznake osim oznake polja na kojima se nalaze, npr.: e2, d2, a7 itd.; 4) osam horizontalnih linija šah table obilježeno je malim slovima od a do h, slijeva na desno; 5) osam vertikalnih linija, redova, obilježeno je br. od 1 do 8, idući od položaja bijelog do položaja crnog; 6) svako je polje šahovnice jednoznačno određeno uređenim parom slova i br.; 7) potez se označava početnim slovom imena figure i polja, na koje se ona postavlja, npr.: Sf3, Lc4, Dd2 itd.; 8) kod uzimanja protivničke figure stavlja se znak x između oznake za figuru kojom se igra i polja na koje se postavlja nakon uzimanja, npr.: D x e5 (dama uzima na e5); 9) dvije figure mogu doći na isto polje; a) ako su obje figure na istom redu, onda se uz oznaku za figuru piše linija na kojoj se nalazi, npr.: Tab1, Tbt1; b) ako se obje figure nalaze na istoj liniji, onda se uz oznaku za figuru piše i br. reda na kojem se nalazi, npr.: S1c3, S5c3; 10) potez, kojim pješak uzima pješaka, bilježi se slovom linije na kojoj se

nalazi pješak, te oznakom polja na koje dolazi poslije uzimanja, npr.: exd5; 11) kod pretvorbe pješaka uz oznaku polja na koje se postavlja piše se i oznaka figure u koju se pretvara, npr.: a8D. Skraćeno: 0—0 mala rohada, 0—0—0 velika rohada, + šah, ++ šah mat, e. p. uzimanje en passant. Osim ove, skraćene notacije, može se koristiti i duža forma. Potez se označava nazivom polja na kojem se figura nalazi i polja na koje se postavlja, npr.: Sb1—c3, d2—d4. **alguacila** (španj.), borbe s bikovima: pratioci na kojima koji predvode ekipu za vrijeme ulaska parade na početku koride.

Ali, Muhammad → Clay, Cassius

alitarh, vrhovni službenik starogrč. Ol; izvršitelj odluka helenodika.

alka, konjanička igra, natjecanje konjanika u gađanju kopljem u viseću prstenastu metu; potječe od stare rim. igre pastiludium; raširila se u XV st. u Francuskoj (jeu de bague), Njemačkoj (Ringelstechen) i u Italiji (giostra con l'anello), odakle je vjerojatno prenijeta na područje današnje Jugoslavije (Sinjska alka).

Alkar, skulptura u Sinju, rad akademskog kipara S. Sikirice, otkrivena 1965 prilikom 250-godišnjice Sinjske alke.

alkasta hajmca, jedrenje: prsten oko jarbola s okom za podizak jedra i kukom za vješanje lantine; drži lantinu uz jarbol.

all (engl.) → ol

All-Around-Championships, atletski desetboj u SAD od 1884: trčanje na 100 yd, bacanje kugle, skok uvis, hodanje na 880 yd, bacanje kladiva, skok motkom, trčanje preko prepona na 100 yd, skok udalj, bacanje tereta (25,4 kg) i trčanje na 1 milju.

All Blacks, ragbi: naziv reprezentacije Novog Zelanda koja nastupa u crnoj odjeći.

All England Badminton Championships, badminton: otvoreno međ. prvenstvo Engleske, održava se redovno od 1899; slovi kao neslužbeno PS.

All England Lawn Tennis and Croquet Club, teniski klub, osn. 1869 na području Londona pod nazivom All England Croquet Club. Wimbledonki turniri održavali su se uvijek na terenima toga kluba. God. 1877 ime kluba se mijenja u All England Croquet and Lawn Tennis Club, a 1882 klub dobiva današnji naziv. Poslije 1 svj. rata klub se preselio u Church Road, u Wimbledon, gdje se održavaju teniska natjecanja od 1922. Međ. teniska natjecanja na terenima u Wimbledonu organizira 12 članova izvršnog odbora tog kluba i 7 predstavnika Engleskog teniskog saveza.

All England Lawn Tennis Championship → Wimbledon

All Ireland Championship, gaelški nogomet: godišnje prvenstvo irskih klubova, utemeljeno 1887.

all-round sportaš, naziv za svestranog natjecatelja u više disciplina jedne sp. grane

(atletski sedmerboj — za žene, odn. atletski desetboj — za muškarce i dr.), ili u više sp. grana (suvremeni petboj — samo za muškarce); to je i sportaš sposoban za više različitih uloga u nekoj sp. igri ili onaj koji se uspješno natječe odvojeno u više sp. grana.

Allais, Emile (1912), franc. reprezentativac u alpskim disciplinama skijanja; prvi na PS 1937 u slalomu, spustu i kombinaciji i 1939 u kombinaciji.

Allais kristijanija → kristijanija

Allan-pokal, hokej na ledu: trofej namijenjen momčadi koja osvoji amatersko prvenstvo Kanade.

Allgaierov gambit, šah: varijanta kraljevog gambita nazvana po austr. šahistu J. B. Allgaieru (1763–1823). Nastaje nakon uvodnih poteza: 1. e4 e5, 2. f4 ef4, 3. Sf3 g5, 4. h4 g4, 5. Sg5. Bijeli žrtvuje skakača za napad na kralja.

Almanah jugoslovenskog sporta, povremena publikacija u kojoj su evidentirani svi vrijedni uspjesi jugosl. natjecatelja na Ol, PS, PE, Mi, Bi i PJ; nakladnik Sportska knjiga, Beograd (latinicom); prvi sv. 1964 (1943–63), 484 str.; drugi sv. 1970 (1964–68), 376 str.; treći sv. 1974 (1969–72), 336 str.; četvrti sv. 1977 (1973–76), 304 str.; peti sv. 1978 (1977), 104 str.; šesti sv. 1979 (1978), 112 str.; sedmi sv. 1980 (1979), 96 str.; osmi sv. 1981 (1980), 131 str.; deveti sv. 1982 (1981); gl. urednik V. Vojnović.

Almanah jugoslovenskog vazduhoplovstva, jednogodišnja ili dvogodišnja publikacija između 1930 i 1940, u kojoj su uz prikaze o zrakoplovstvu objavljeni i članci o radu Kraljevskog jugoslovenskog aerokluba Naša krila.

almeja, staroegip. profesionalna plesačica svečanih plesova s oružjem.

Almira, poduzeće za proizvodnju odjeće u Radovljici (SRSI). Osim trikotažne konfekcije, proizvodi sp. odjeću od vune i od mješavine vune i sintetike, posebno džemperu za skijanje, pulovere za rekreaciju i trenirke.

Alpe, najveće, najviše i najrazvedenije evr. gorje. Protežu se od Azurne obale na Mediteranu do Panonske kotline u Jugoslaviji i Bečke zavale u Austriji. Dijele se na Zapadne, Istočne, Sjeverne, Centralne i Južne Alpe. Najviši vrh je Mont Blanc (4807 m). Imaju 57 vrhova viših od 4000 m, s vječnim snijegom i ledom. Države kroz koje se protežu nazivaju se alpske zemlje. Geografska su osnova za razvitak svj. alpinizma.

Alpe d' Huez, staza za natjecanja u bobu, nedaleko od Grenoblea (Francuska), otvorena u povodu Ol 1968.

Alpe-Adria, 1) automobilizam: reli natjecanje koje sačinjavaju utrke u ČSSR, Austriji, Italiji i Jugoslaviji; održano prvi put 1981; 2) etapna biciklistička utrka utemeljena 1967. Organizatori: Biciklistički savez Hrvatske (Zagreb), Kolesarska zveza Slovenije (Ljubljana) i Biciklistički savez za Julijsku Pokrajinu i Furlaniju (Trst); 3) zrakoplovstvo: međ. aeroreli natjecanje motornih pilota, koje se od 1964 održava svake god. u organizaciji Saveza zrakoplovnih organizacija Slovenije, Italije i Austrije.

Alpina, poduzeće za proizvodnju obuće u Žiriju (SRSI), koje proizvodi i sp. obuću: cipele za skijanje (od kože i plastike), specijalne skijaške cipele za trčanje, raznu obuću za planinare i alpiniste, itd.

Alpine Club, prva planinarska organizacija u svijetu, osn. 1857 u Londonu; djeluje i danas. Od 1863 redovno objavljuje časopis Alpine Journal.